

Dnro SIVLTK: 370 /2022

SIUNTION KUNNAN LAUSUNTO HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE HSL-
KUNTAYHTYMÄN VUOSIEN 2023-2025 TALOUS- JA
TOIMINTASUUNNITELMASTA (KH)

Valmistelu ja lisätietoja:

Sivistystoimenjohtaja Eero Kling, puh. 050 386 0826

Hallintokoordinaattori Cilla Ojala

etunimi.sukunimi@siuntio.fi

Liitteet:

- HSL-kuntayhtymän vuosien 2023-2025 talous- ja toimintasuunnitelma
- Lausuntopyyntö
- Hinnoittelumallit - vaikutusarviot

HSL laatii vuosittain toiminta- ja taloussuunnitelman kolmelle seuraavalle vuodelle. HSL:n hallitus pyytää laatimastaan suunnitelmasta vuosittain jäsenkuntiensa lausunnot. Jäsenkuntien on annettava lausuntonsa suunnitelmasta viimeistään 31.8.2022.

HSL:n hallitus käsitteli toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotusta vuosille 2022- 2024 kokouksessaan 14.6.2022. HSL pyytää jäsenkunnilta lausuntoa alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2023-2025 sekä kannanottoa erityisesti seuraavista asioista:

1. Toimintasuunnitelma

- HSL:n keskeiset toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet TTS-kaudella suhteessa strategiaan
- Liikenteen palvelutason arviointi ja markkinaymmärryksen perusteella suunniteltavat muutokset tarjontaan ja palvelutasoihin

2. Taloussuunnitelma

- Lipputulotavoitteet TTS-kaudella
- Kuntaosuuksien hyväksyttävä taso suhteessa lipputuloihin
- Kuntakohtaisen alijäämän kattaminen/ylijäämän käyttö TTS-kaudella

3. Hinnoittelun kehittäminen

- Näkemys tehdystä selvityksestä ja eri hinnoittelumallivaihtoehdoista

Ehdotus:

Sivistystoimenjohtaja:

Sivistyslautakunta ehdottaa kunnanhallitukselle, että Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän jäsenenä Siuntion kunta toteaa lausuntonaan alustavasta HSL:n toiminta ja taloussuunnitelmasta 2023-2025 seuraavaa:

Otteen oikeaksi todistaa

Siuntio 31.8.2022

Erika Parvikoski

Hallintokoordinaattori

1. Toimintasuunnitelma

- HSL:n keskeiset toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet TTS-kaudella suhteessa strategiaan

Siuntion kunnan näkemyksen mukaan sujuvien matkaketjujen järjestäminen on erittäin tärkeä tavoite. Siuntiossa tätä palvelee eniten se, että matkustajat luottavat runkolinjojen jatkuvuuteen ja että liityntäliikenne on sujuvaa. Siuntion on kiinnostunut kokeilemaan erilaisia matkaketjuja täydentäviä malleja eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Palvelutason leikkaaminen ei ole Siuntiossa mahdollista.

Entistä kohdennetumman palvelun tarjoaminen asiakkaille on myös Siuntion kannalta hyvä ja kannatettava tavoite. Siuntion pieni asukasmäärä ja hajanainen asutus tekevät joukkoliikenteen tarpeista hyvin erilaisia HSL:n suurempiin kuntiin verrattuna.

- Liikenteen palvelutason arviointi ja markkinaymmärryksen perusteella suunniteltavat muutokset tarjontaan ja palvelutasoihin

HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelman liitteessä 3 ei esitetä palvelutasomuutoksia Siuntion alueelle. Siuntion kunta on kuitenkin yhdessä HSL:n kanssa valmistellut kunnan sisäisen liikenteen kilpailuttamista nykyistä liikennettä paremmalla palvelutasolla elokuusta 2023 alkaen. Kunta näkee tärkeänä, että HSL huomioi toiminta- ja taloussuunnitelmassaan Siuntion sisäisen liikenteen palvelutason parantamisen ja sen synnyttämät operointikustannukset, jolla mahdollistetaan yleisimmät työ- ja opiskelumatkayhteydet uuden liikennöintisopimuksen astuessa voimaan syysliikenteestä 2023 alkaen

Siuntion kunnan kannalta on tärkeää, että nykyiset palvelut säilyvät koko suunnittelukauden. Siuntio esittää, että jatkossa Kirkkonummelle kulkevien junavuorojen aikataulumuutosten yhteydessä selvitetään mahdollisuus ajaa juna Siuntioon saakka. Mikäli yhteys voidaan avata, siitä sovi- taan erikseen. HSL:n tulisi käynnistää keskustelut, että VR:n kaukojunat pysähtyisivät Siuntiossa.

Siuntion kunnan kannalta on myös tärkeää, että Avainlinjoja kehitetään jatkossa kiinteänä osana HSL:n palveluverkkoa vuonna 2022 tapahtuvassa HSL-kilpailutuksessa. Siuntion bussiliikenteen palvelutaso tulee kasvamaan kilpailutuksen myötä vuonna 2023. Kilpailutukseen liittyvät bussiliikenteen palvelutason lisäykset tulee lisätä osaksi toiminta- ja taloussuunnitelmaa 2023-2025. Kilpailutuksen jälkeen kaiken HSL:n liikenteen Siuntiossa tulee sisältyä Siuntion kuntaosuuteen.

Joukkoliikenteen houkuttelevuuden kannalta on ehdottoman tärkeää, että aikataulut mahdollistavat sujuvan matkustamisen. Siksi niiden kehittäminen tulee olla keskeisessä asemassa Siuntion HSL-palveluiden kehittämisessä.

Nykyinen palvelutaso tarjoaa mahdollisuuden arkena työhön ja opiskeluun liittyvään matkustamiseen. Illan myöhäinen junayhteys Helsingin ja Siuntion välillä mahdollistaa mm. joukkoliiketeen hyödyntämisen Siuntion ja Helsingin lentokentän välisessä matkustamisessa ruuhka-aikojen ulkopuolella. Lisäksi sen myötä siuntiolaisilla on mahdollisuus nauttia mm. pääkaupunkiseudun kulttuuripalveluista myös iltaisin. Myöhäisen junavuoron ja sen myötä aamun ensimmäisen junavuoron jatkuminen tulee siksi varmistaa.

Y-juna pysähtyminen Kauklahdessa suo siuntiolaisille nykyistä nopeammat yhteydet Siuntiosta Espoonlahteen. Se myös lisää Y-linjan kannattavuutta matkustajamäärän kasvaessa. Lisäpysähtymisiä ei kuitenkaan tule lisätä enempää, jotta matkustusaika Siuntiosta Helsinkiin ei enempää pitene.

Viikonlopun Siuntion ja Kirkkonummen väliset bussivuorot toimivat syöttöliikenteenä Kirkkonummelta lähteviin ja sinne tuleviin juniin ja bussilinjoihin. Länsi-Uudellemaalle ja sieltä Helsinkiin suuntautuva U-liikenne täydentää Siuntion joukkoliikennepalveluita erityisesti kunnan eteläisien alueiden osalta. Niiden osalta on huolehdittava, että vaihdot jatkoyhteyksiin Kirkkonummen matkakeskuksesta ovat aikataulullisesti järkeviä ja sujuvia.

Vuoden 2019 alusta lähtien HSL-kuntien koululaisryhmien matkoista ei ole peritty maksua kuntien opetustoimelta, kun opettaja tekee oppilaitensa kanssa koulun retkiä HSL:n joukkoliikenteessä. Koululaisryhmät käyttävät klo 9-15 välisiä HSL:n linjavuoroja vieraillessaan opintokohteissa ja retkillä eri puolilla pääkaupunkiseutua. Opettajalla pitää olla oppilasryhmän kanta-kortti, ja matkoja voi tehdä lukuvuosien aikana arkisin klo 9–15. Matkan pitää alkaa klo 9.00 jälkeen ja päättyä ennen klo 15.00.

Siuntiolaisille koululaisille tulisi järjestää yhdenmukainen mahdollisuus hyödyntää maksutonta matkustamista klo 9- 15 välillä kuin on muillakin HSL:n palvelualueen koululaisilla opintoretkillään. Siuntiosta opintoretkille suunnattaisiin mielellään pääkaupunkiseudulle, varsinkin Helsinkiin tutustumaan esim. kulttuurikohteisiin. Tällä hetkellä opintoretkien järjestäminen pääkaupunkiseudun suuntaan ei onnistu koululaisryhmiltä taroituksenmukaisesti bussi- ja junayhteyksien aikataulutuksen takia. Oppilaat eivät ehdi juurikaan viettämään aikaa varsinaisessa retkikohteessa, kun matkat Siuntiosta vievät ison osan ajasta aikavälillä klo 9- 15 suoritettavasta opintoretkestä.

Retkipäivänä siuntiolainen koululainen saapuu aamulla koulukuljetuksella kunnan keskustaan koululle siten, että ensimmäinen sopiva bussiyhteys 182 Kirkkonummelle ja kohti pääkaupunkiseutua lähtee klo 9.30. Kirkkonummelta on nopein jatkoyhteys junalla, jolloin Helsinkiin taitettava matka vie yhteensä 1 h 18 min. Helsingissä ollaan siis n. klo 10.50, mistä kuljetaan erikseen retkikohteeseen. Paluumatka pitäisi taas aloittaa Helsingistä Siuntioon lähtevällä junalla jo 12.53. Jotta koululaiset

Otteen oikeaksi todistaa

Siuntio 31.8.2022

Erika Parvikoski

Hallintokoordinaattori

voisivat suoritta opintoretkensä sujuvasti ja tasavertaisesti muiden HSL-alueen koululaisten kanssa maksutta, Siuntio toivoo, että aamuun lisättäisiin heti klo 9 jälkeen lähtevä junavuoro Helsinkiin. Siuntio toivoo, että myös iltapäivästä siuntiolaisten käytössä olisi junavuoro, joka lähtee Helsingistä viimeistään klo 15.

Myöskään siuntiolaiset 70 vuotta täyttäneet asukkaat eivät ole tasa-arvoisessa asemassa muihin HSL-alueen 70 vuotta täyttäneisiin asukkaisiin nähden, jos he haluavat hyödyntää heille myönnettyä oikeutta matkustaa 50 % alennuksella klo 9-14 välillä nykyisistä juna-aikatauluista johtuen.

2. Taloussuunnitelma

- Lipputulotavoitteet TTS-kaudella

Lipputulotavoitteet TTS-kaudella vaikuttavat realistisilta.

- Kuntaosuuksien hyväksyttävä taso suhteessa lipputuloihin
- Kuntakohtaisen alijäämän kattaminen/ylijäämän käyttö TTS-kaudella

HSL laskutti kuntaosuuksia vuonna 2021 jäsenkunnilta 378,1 miljoonaa euroa. Arvion vuoden 2022 kuntaosuuksista on 432,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 kuntaosuudet ovat arviolta 468,2 miljoonaa euroa.

Siuntion kuntaosuus oli vuoden 2020 tilinpäätöksen mukaan vähennysten jälkeen 381 954 euroa ja vuoden 2021 tilinpäätöksen mukaan 397 221 euroa. Siihen nähden vuoden 2022 kuntaosuuden ennuste 353 000 euroa on varsin maltillinen.

Talousarviossa 2023 ja taloussuunnitelmassa 2024-25 Siuntion kuntaosuuden kasvu näyttää varsin suurelta:

2023 TA: 725 000

2024 TS: 904 000

2025 TS: 910 000

On kuitenkin otettava huomioon, että HSL kilpailuttaa syksyn 2022 aikana Siuntion joukkoliikennettä, jolloin Siuntion kunnan tähän asti suoraan liikennöitsijöille vuosittain maksamat maksut siirtyvät osaksi HSL:n kuntaosuutta elokuusta 2023. Siuntion kunta katsoo, että kuntaosuuksien kasvu on tästä huolimatta huolestuttavan korkealla tasolla. Lisäksi Siuntion kunta katsoo, että talousarvioon ja taloussuunnitelmaan on

tarkistettava yhteistyössä HSL:n kanssa valmistellussa kilpailutuksessa suunnitellun palvelutason parantamisen vaikutukset Siuntion kuntaosuuksiin.

Vuoden 2021 tilinpäätöksen mukaan Siuntion kunnan toteutunut subventioaste on ilman edellisvuosien yli-/alijäämiä 41,8 %. Aiemmissa lausunnoissaan Siuntion on edellyttänyt, että joukkoliikenteen alhainen palvelutaso huomioiden kunnan subventio pysyisi alle 30 %:ssa. Nyt se on kuitenkin nousemassa 54,7 %:iin vuonna 2023. Palvelutason parantamisen myötä tämä on hetkellisesti ymmärrettävää. Vuosien 2024 ja 2025 aikana subventioasteen on kuitenkin tarkoitus nousta ensin 59,1 %:iin ja sitten 59 %:iin. Siuntio katsoo, että palvelutason parantamisesta huolimatta joukkoliikenne on yhä Siuntiossa niin heikolla tasolla, että keinoja subventioasteen laskuun on pohdittava yhdessä Siuntion kunnan ja HSL:n kanssa.

3. Hinnoittelun kehittäminen

- Näkemys tehdystä selvityksestä ja eri hinnoittelumallivaihtoehdoista

HSL on selvittänyt erilaisia hinnoittelumalleja, joilla lippujärjestelmää voitaisiin kehittää nykyistä helpommin hahmotettavaksi ja sellaiseksi, että kulkumuotojakauma muodostuisi nykyistä kestävämmäksi. Tämä tarkoittaisi pitkien matkojen lipun hintojen alentamista ja vastaavasti lyhyiden matkojen lippujen hintojen nostamista. Lyhyiltä matkoilta siirtymää tapahtuisi henkilöauton lisäksi kävelyyn ja pyöräilyyn. Pitkillä matkoilla siirtymä sen sijaan olisi lähinnä henkilöautoilusta. Hinnoittelumallit muuttaisivat kestävien kulkutapojen matkamääriä 0,3-0,5 % koko HSL alueella. Joukkoliikennematkat lisääntyisivät kuitenkin eniten kehyskunnissa.

1 vaihtoehto, jossa D vyöhykkeelle lisättäisiin vähintään kahden vyöhykkeen ostopakko ja eri mittaisten matkojen hintoja tasattaisiin nostamalla lyhyempien ja laskemalla pisimpien matkojen hintoja, lisäisi siuntiolaisten joukkoliikennematkustamista noin 1,1 %. Siuntion kuntaosuus nousisi mallissa noin 0,1 m€ (+14 %). Tässä mallissa Siuntion sisäisen matkustamisen mahdollistava 30 vrk lippu maksaisi 74,70 € ja Siuntion ja Helsingin välinen 30 vrk lippu 99 €.

2 vaihtoehto, jossa vyöhykkeitä olisi kolme ja jokaisen voisi ostaa yksinään. Nykyiset C ja D vyöhykkeet muodostaisivat uuden C vyöhykkeen. Malli lisäisi siuntiolaisten joukkoliikennematkoja 2,44 % ja nostaisi Siuntion kuntaosuutta noin 0,1 m€ (+21 %). Tässä mallissa Siuntion sisäisen matkustamisen mahdollistava 30 vrk lippu maksaisi 49,80 € ja Siuntion ja Helsingin välinen 30 vrk lippu 89,90 €.

3 vaihtoehto, jossa yhdistettäisiin nykyiset B ja C vyöhykkeet, lisäisi siuntiolaisten joukkoliikennematkoja 0,98 %. Tässä mallissa Siuntion sisäisen liikkumisen mahdollistava 30 vrk lipun hinta olisi 69,30 € ja

Siuntion ja Helsingin välisen 30 vrk lipun hinta 115,60 €. Malli nostaisi Siuntion kuntaosuutta 0,0 m€ (+10 %).

4 vaihtoehto olisi tasahinnoittelu, jossa 30 vrk lipun hintataso olisi 75,90 €. Tasahinnoittelu lisäisi siuntiolaisten joukkoliikennematkvoja 1,67 % ja nostaisi kuntaosuutta 0,1 m€ (+20 %).

Mallit ja niihin liittyvät lippujen hintatasot on laadittu koko HSL:n tasolla kustannusneutraalisti. Yksittäisten kuntien kannalta vaikutukset kuntaosuuksiin ovat kuitenkin huomattavan suuria. Mm. Siuntiolle kaikki vaihtoehdot nostavat kustannuksia.

HSL:n laatimien asiakaskyselyiden perusteella tasahinnoittelu on koettu parhaaksi vaihtoehdoksi. 1 ja 2 vaihtoehdot on koettu keskimäärin nykyistä mallia heikommiksi ja 3 ja 4 vaihtoehdot nykyistä paremmiksi.

Malleja arvioitaessa on otettava myös huomioon, että kaikki esitetyt mallit lukuun ottamatta mallia 3 vähentävät entisestään kehyskuntien mahdollisuutta vaikuttaa kuntaosuuden suuruuteen. D vyöhykkeen pitäminen omanaan loisi edelleen kohtuulliset mahdollisuudet vaikuttaa kuntaosuuden suuruuteen. Tämäkin edellyttää tietysti kehyskunnilta yhteistä linjaa lippujen hintatason muutoksista.

Esitettyjä vaihtoehtoja vertailtaessa Siuntio katsoo, että tasahinnoittelu-vaihtoehto olisi paras esitetyistä vaihtoehdoista. Vaikka HSL:n selvityksessä matkustajamäärän oletettu kasvu on varsin maltillinen (1,67 %), tekee tasahinnoittelu yhdessä vuonna 2023 syksyllä tapahtuvat bussiliikenteen palvelutason kasvun kanssa joukkoliikenteestä Siuntiossa entistä houkuttelevampaa.

Tämä asiak kohta tarkastetaan kokouksessa.

Päätös:

Ehdotuksen mukaan.

Tämä asiak kohta tarkastettiin kokouksessa.
= = =

KH 22.8.2022 § 167

HSL laatii vuosittain toiminta- ja taloussuunnitelman kolmelle seuraavalle vuodelle. HSL:n hallitus pyytää laatimastaan suunnitelmasta vuosittain jäsenkuntiensa lausunnot. Jäsenkuntien on annettava lausuntonsa suunnitelmasta viimeistään 31.8.2022.

Sivistyslautakunta on valmistellut lausunnon alustavasta HSL:n toiminta ja taloussuunnitelmasta 2023-2025.

Ehdotus:

Kunnanjohtaja:

Otteen oikeaksi todistaa

Siuntio 31.8.2022

Erika Parvikoski

Hallintokoordinaattori

Kunnanhallitus päättää antaa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymälle sivistyslautakunnan ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Päätös:

Ehdotuksen mukaan.

= = =

Tiedoksiantotapa

Päätös: ☐ Lähetetty tiedoksi postitse
☐ Luovutettu asianosaiselle
☒ Sähköpostilla

Siuntiossa

31.8.2022 Erika Parvikoski

Päivämäärä ja tiedoksiantaja

Muutoksenhakukielto

Tämä päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Kuntalain 136 §:n mukaan päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.